

QUARESMA AMB JOAN XXIII

L'ITINERARI ESPIRITUAL DEL PAPA BO: D'ANGELO RONCALLI A SANT JOAN XXIII

5

PAPA (1958-1963): "OBEDIÈNCIA I PAU"

El 28 octubre 1958 Mons Angelo Giuseppe Roncalli va ser escollit Papa amb la sorpresa de tot el món degut a la seva ja avançada edat, 77 anys. Després d'onze votacions al conclave, els vots es van concentrar en aquell a qui tots tenien per bon cristià, senzill, bondadós i molt estimat pel poble. Prengué com a nom Joan XXIII en record del seu pare i del patró de l'església del seu poble natal. Joan era també un nom de gran tradició en l'Església i gairebé tots els papes "Joans" de la història havien governat l'Església molt pocs anys. Com a lema tornà a escollir "obediència i pau". Al ser Papa això suposava fidelitat a l'Evangelí de Jesucrist i l'Esperit Sant, i a la seva experiència vital.

El pastor en missió universal

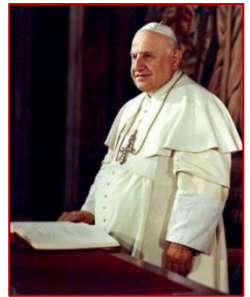
Joan XXIII va saber dotar-se d'un programa precís, compromès i transcendent, sense oblidar mai que la pregària es lo primer. Definint-se amablement com "un Papa aprenent" deia: *Deixeu que faci el meu noviciat*. Així es va iniciar sense por i amb la seva habitual tranquil·litat a les primeres tasques. La mateixa nit de la seva elecció, quan el seu secretari li va preguntar pels primers assumptes que volia abordar, va respondre: *"Ara vaig a buscar la meua Litúrgia de les Hores i resaré Vespres i Completes"*.

Des que el Senyor em va voler, miserable com sóc, per aquest gran servei, no em sento ja formar part de res particular en la vida: família, pàtria terrenal, nació, [...] Ara més que mai em considero indigne i humil servent de Déu i servent dels servents de Déu. Tothom és la meua família. Aquest sentiment de pertinença universal ha de donar to i vivesa a la meua ment, al meu cor, a les meves accions [...] la meua constant i ininterrompuda oració. (Retir espiritual, Vaticà 29.11-5.12-1959)

El seu pontificat el va presentar al món com un autèntic bon pastor. En el seu discurs de coronació va ressaltar **la funció pastoral del Papa**, que seria la línia fonamental del seu govern:

Totes les altres qualitats humanes -la ciència, l'interès i el tacte diplomàtic, els talents organitzatius i de lideratge-poden ser com a ornaments, acabats i per a completar un govern pontifical, però de cap manera poden prendre el lloc seu. Però el punt central de tot és el zel, la passió del "Bon Pastor", a punt per a cada àrdua empresa sagrada, lineal, constant, fins al sacrifici extrem.

El seu programa també **era ecumènic i missional**, guiat per la conquesta dels allunyats: *L'horitzó s'eixampla: Tinc també altres ovelles que no són d'aquesta pleta i necessito portar-les aquí també; escoltaran la meua veu, i de totes se'n farà un sol ramat amb un sol pastor. [...] Volem obrir el cor i els braços a tots aquells que estan separats d'aquesta Seu Apostòlica. Desitgem ardentment seu retorn a la casa del Pare comú.*

I també de viu interès pels problemes de la humanitat, d'una manera particular pel que fa a la pau i la justícia social:

Que ens sigui permès redreçar la nostra crida als governants de totes les nacions, en les mans estan posades la sort, la prosperitat, les esperances de cada poble. [...] El successor de Pere sap que en la seva persona i activitats nia la gràcia i la llei de l'amor i de la pau que sosté i vivifica. El món no es troba dividit entre bons i dolents; tota la humanitat ha estat purificada per la sang de Crist. És més allò que ens uneix que allò que ens separa. Per tant, no convé esbrinar els motius de la discòrdia, sinó els motius de la bondat...

Joan XXIII va iniciar la seva **acció pontificia** començant per les coses petites, posant en evidència el seu estil de proximitat i senzillesa en el tracte conreant un sentiment exquisit de paternitat vers tots, i d'una obertura rupturista amb el aïllament tradicional del Papa. El seu primer Nadal com a pontífex impartí la benedicció *urbi et orbe* -"a la ciutat [de Roma] i al món"- i després va visitar a nens i ancians internats en hospitals romans, als presos de la presó de Regina Coeli, va visitar les parròquies de la seva diòcesi i pelegrinà fora de la ciutat de Roma.

Revitalitzà i internacionalitzà la cúria romana nomenant 37 nous cardenals, entre els quals en figurava per primera vegada un de Tanzània, un japonès, un filipí i un mexicà. Convocà el **Concili Ecumènic Vaticà II**, un Sínode romà i la reforma del Codi de dret canònic. *"L'Església no és un museu per conservar, sinó un jardí per cultivar"*.

Lluita per la unitat de l'Església i per la pau del món.- El seu objectiu era preparar l'Església per donar resposta evangèlica a les exigències del present, i poder així presentar amb noves fórmules la mateixa fe de

sempre, tant als cristians com al món sencer. Amb això volia mostrar clarament l'obertura plena de l'Església a tots els homes, i centrar la seva tasca en donar un testimoni lluminós de Jesucrist. Va continuar la seva **tasca ecumènica** d'acostament a les Esglésies cristianes fundant el Secretariat per a la Unitat dels Cristians. Dialogà amb els principals

líders mundials en la recerca de la pau internacional, en una etapa crítica de la Guerra freda entre els Estats Units i la Unió Soviètica. Va rebre el primer premi de la pau de la Fundació Balzan (1963) que tenia l'objectiu de facilitar la convivència entre els dos blocs.

Magisterio.- Va publicar nou encíclicues en les quals exposava amb detall els seus objectius pastorals. *Mater et Magistra* i *Pacem in terris* constitueixen el cim del seu magisteri, i a més de l'Església van dirigides a tots els homes de bona voluntat. **Mater et Magistra** defensa la dignitat de l'home com a criatura divina espiritual, intel·ligent i lliure; i la construcció de les relacions humanes d'acord amb la veritat, la justícia i l'amor fratern.

Pacem in terris, publicada uns mesos abans de morir; afirma que la pau al món només es pot aconseguir si es respecten els drets i deures de les persones, dels grups socials i dels estats. La pau no pot ser el resultat d'un equilibri entre poders polítics i militars. *La pau és l'expressió d'una actitud ètica de les persones: neix del cor.*

De gran rellevància és també el seu magisteri verbal, recollit en discursos i homilies que va dirigir als fidels.

Cal renovar la manera de predicar. [...] Mai he tingut dubtes de fe, però hi ha alguna cosa que em turmenta. Des de fa dos mil anys Crist

està amb els braços a la creu. Nosaltres, com anunciem la bona nova? Com la presentem a la gent del nostre temps? [...] Cal reconèixer que la forma actual de predicació, potser no estimula ni sadolla la set de veritat. Tot té el seu propi valor: el llenguatge, la manera de parlar, el tracte humil i amable. [...] Tot s'ha de dir d'una manera clara i respectuosa, mai amb l'expressió aspra i amarga d'una polèmica ineficaç [...] que no queda bé als llavis d'un predicador.

Malaltia i mort.- Una hemorràgia soferta a finals de 1962 diagnosticà un càncer d'estómac molt avançat. Al maig de 1963 el seu estat es va agreujar. Va saber viure la seva malaltia oferint pel bé de la Santa Església i per amor a Jesús. Fins al final va continuar treballant sense defallir i mai va perdre el seu optimisme confiat, fruit d'una sòlida fe en Déu i d'una afable i serena acceptació de la seva voluntat: *Sempre tinc les maletes fetes. Quan sigui el moment de la meva partida no perdre el temps.* Al final, patí forts dolors que va aguantar amb molta valentia. El 3 de juny mentre se celebrava una missa a la plaça de Sant Pere amb l'assistència d'una gentada immensa i silenciosa, Joan XXIII va morir en pau invocant el nom de Jesús i oferint la seva vida: *Que tots siguin u (Ut unum sint). La seva mort sorprengué al món com un llampec després de 4 anys, 6 mesos i 6 dies de pontificat.*

El meu primer compromís: posar en regla el testament com a preparació a la mort, potser propera, i el pensament m'és familiar. [...] Em sento en obediència a tot i em mantinc així, en lo gran i en lo petit. (Retir espiritual, 29.11-5.12-1959) "Quan em sento feble, és quan sóc més fort" (2Co 12,10). Vulgui Déu que aquestes paraules puguin ser el començament entre la unió d'algun dolor físic o moral meu i el major èxit en fruits espirituals del meu Ministeri per la causa de l'Església. [...] Faré convergir el mèrit dels dolors físics que amb prou feines donen treva. [...] Pacència, paciència. (Paraules de comiat, Diari de l'ànima, abril-maig de 1963)

PENSAMENTS ESPIRITUALS

✓ Mansuetud i humilitat no són únicament dues flors que embelleixen la naturalesa, sinó que són les arrels mateixes de l'arbre

✓ No hi haurà pau a la terra mentre Déu estigui fora de les intencions dels homes; mentre duri l'esperit de violència o de superxeria.

